ULKOILE OSALLISTU VAIKUTA

SUOMEN LATU

ULKOILUREITEISTÄ, NIIDEN KÄYTÖSTÄ JA JOKAMIEHENOIKEUKSISTA

REILA-hanke Rovaniemellä 12.5.2016

SUOMEN LATU

SUOMEN LATU

- ”Ulkoilun keskusjärjestö”
- 80 000 jäsentä 200 jäsenyhdistyksessä
- Tavoitteena liikuttaa Suomessa asuvia ihmisiä
  - Ulkoile, osallistu & vaikuta
- Uusi visio vuodesta 2016 alkaen:

  Kaikki löytävät mielekkään tavan ulkoilla ja nauttia luonnosta
- Kansalaisjärjestötoiminnan lisäksi majoitus- ja matkailutoimintaa Saariselän tunturialueella, www.kiilopaa.fi

KANNANOTTO ULKOILMAELÄMÄN PUOLESTA

- Vaikuttaminen erilaisten ulkoilupaikkojen olemassaoloon, käytettävyyteen ja saavutettavuuteen
- Jokamiehenoikeuksien varjeleminen
- Hanketoiminta, mm.
  - PyöräPolku
  - Luokasta luontoon

Miksi ulkoilureitit ja niiden laatu ovat tärkeitä?

SUOMEN LATU

Kuinka usein suomalaiset liikkuvat?

(19 – 65-vuotiaat)

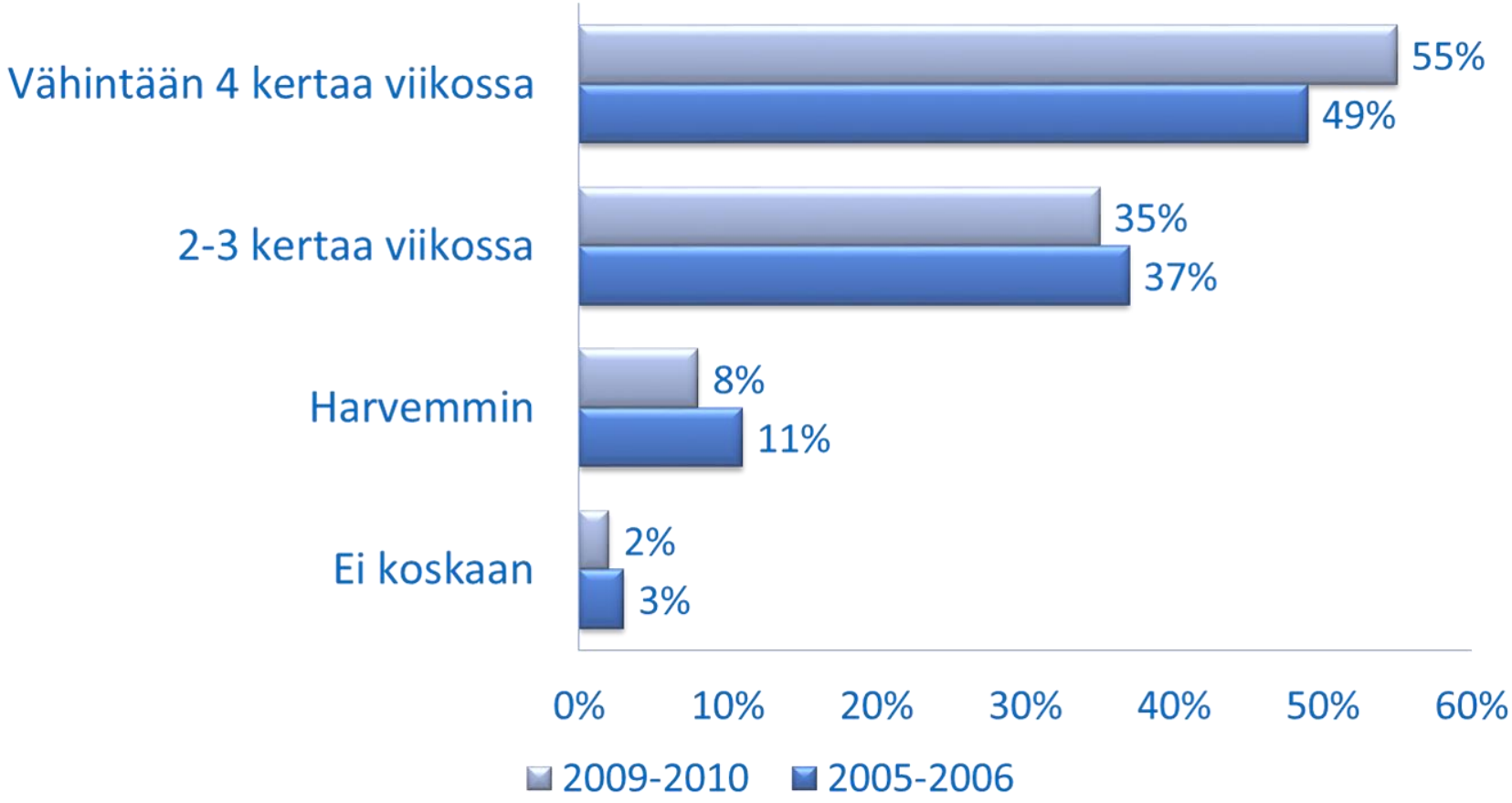

Lähde: Kansallinen liikuntatutkimus 2009 - 2010.

Mitä ulkoilulajeja suomalaiset harrastavat?

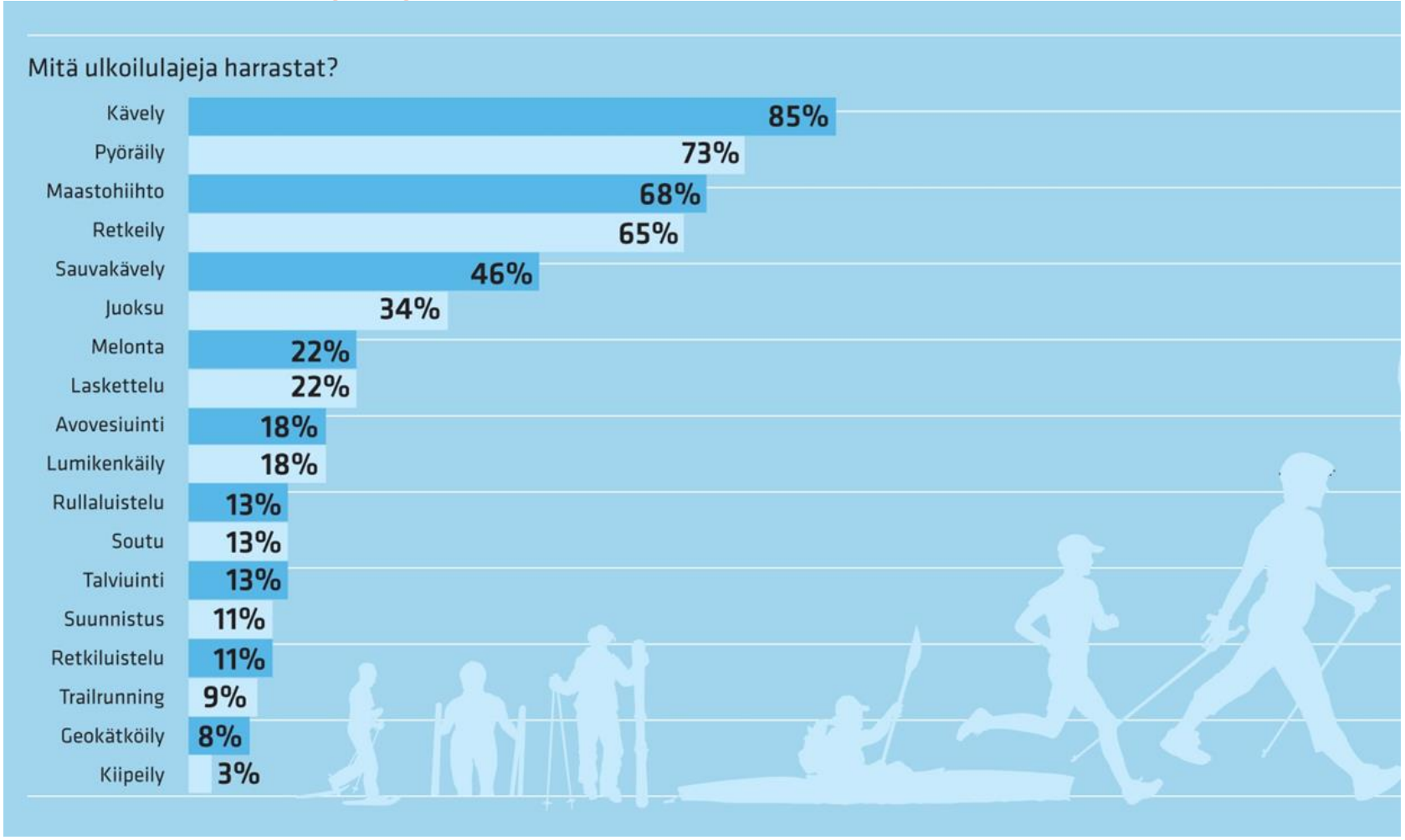

Lähde: Ulkoilubarometri 2012.

Suosituimmat liikuntapaikat

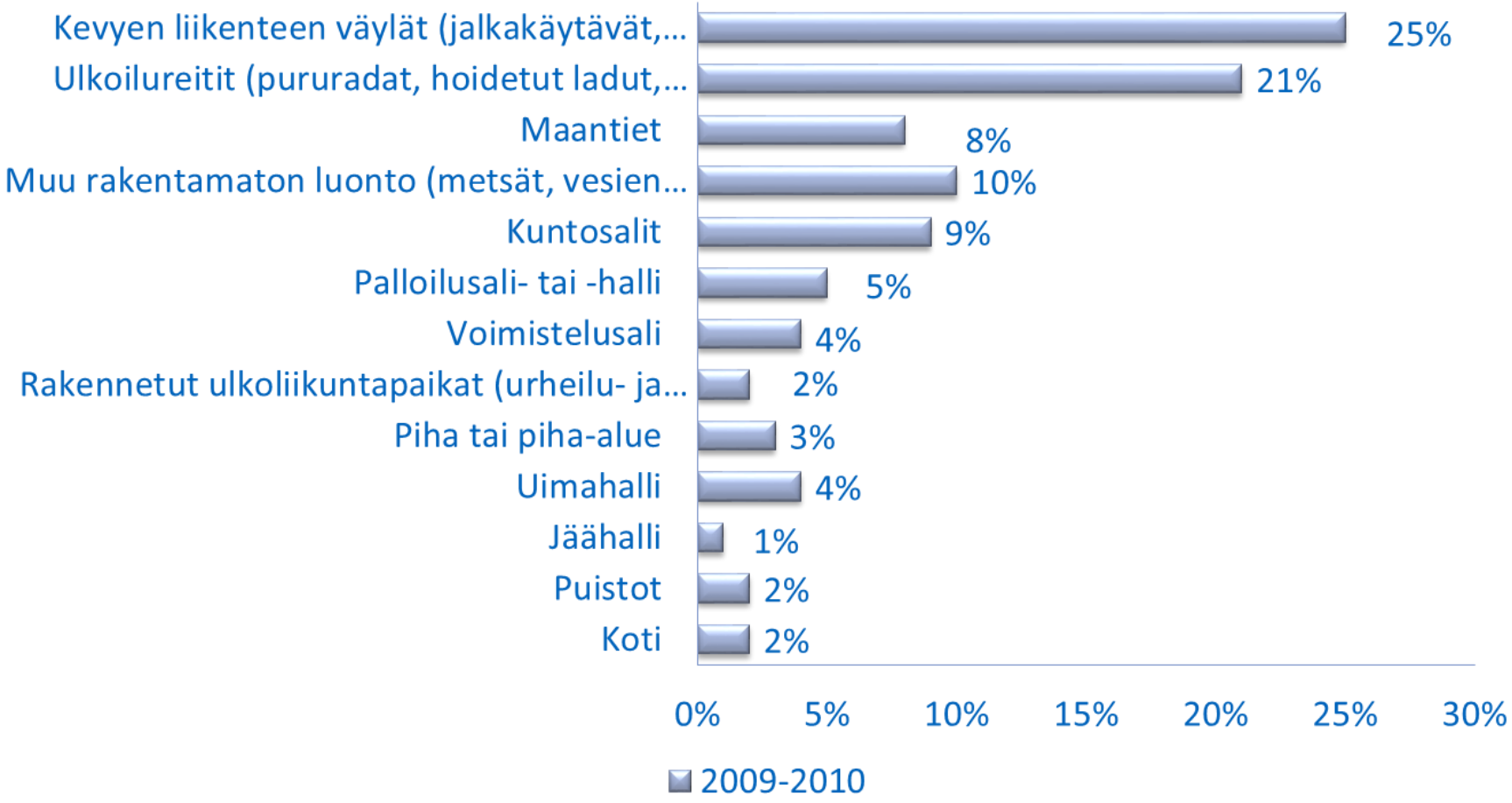

Lähde: Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010.

Kysely: mitä liikuntapaikkoja pitäisi kehittää?

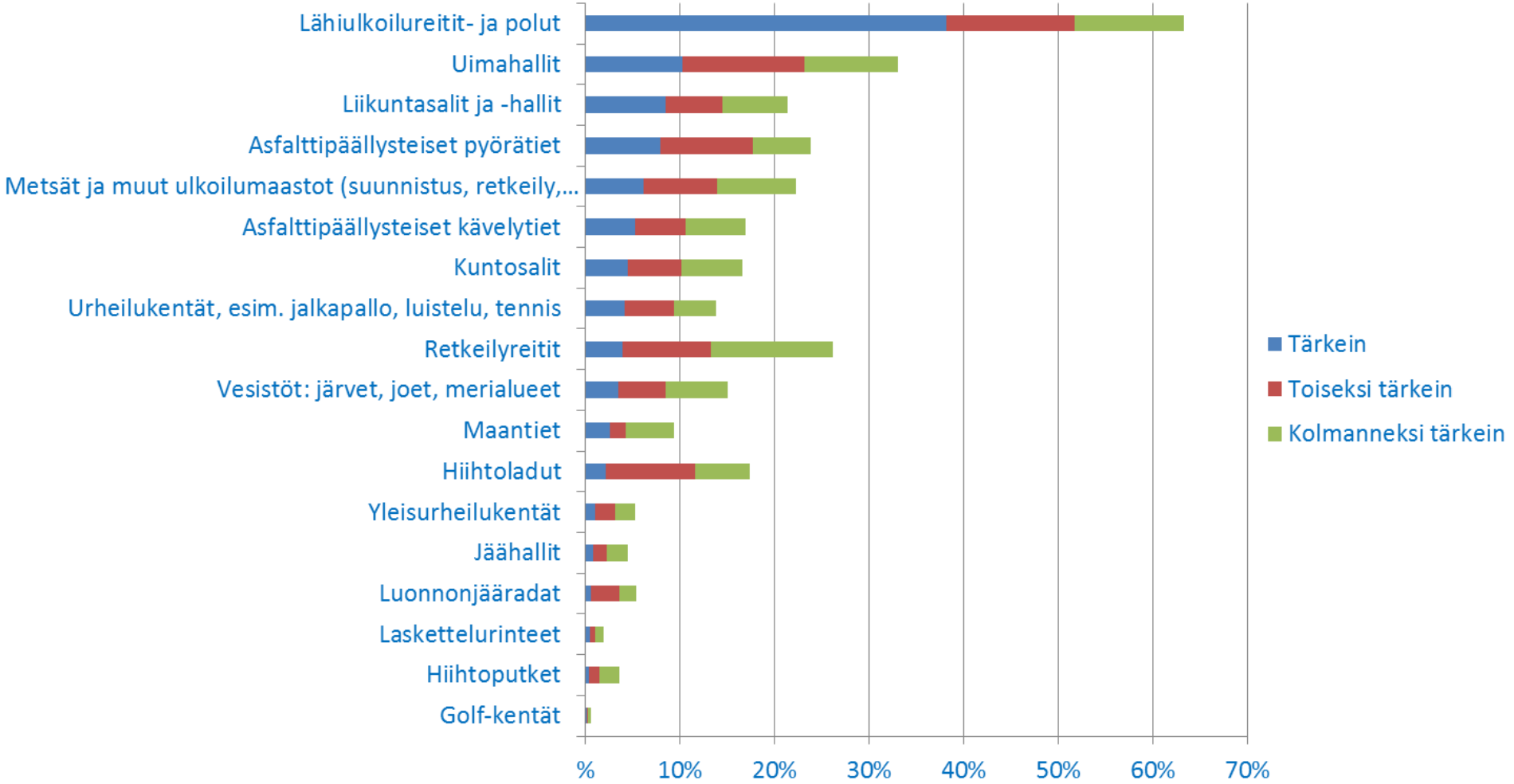

Ulkoile | Osallistu | Vaikuta

Miksi reittien kehittäminen on tärkeää?

- Luonto tulee saavutettavaksi, sillä on mitattuja terveys- ja hyvinvointivaikutuksia
- Hyvin suunniteltu, toteutettu ja tiedotettu reitistö
  - enemmän käyttöä
  - vetovoimatekijä
- Ulkoilureittien rakentaminen ja ylläpito on edullista
- Ulkoilureitit palvelevat hyvin laajaa väestön osaa (ikärakenne)
- Luonto on Suomessa alueellisella, maakunnallisella ja kansallisella tasolla tärkeä resurssi ja vetovoimatekijä

Mitä reittien kehittäminen on käytännössä?

Esimerkiksi:

- Pidetään huolta, että kaavoituksessa varataan ulkoilureiteille ja luonnonvirkistyskäytölle tilaa ja viheryhteyksiä
- Varustetaan virkistyskäyttöön varatut alueet sopivilla palveluilla
- Päätetään kunnassa kenelle ulkoiluolosuhteiden edistäminen kuuluu (maankäyttö, puisto, tekninen, liikunta ym)
- **Mitä muuta?**

Kokonaisvaltainen suunnittelu

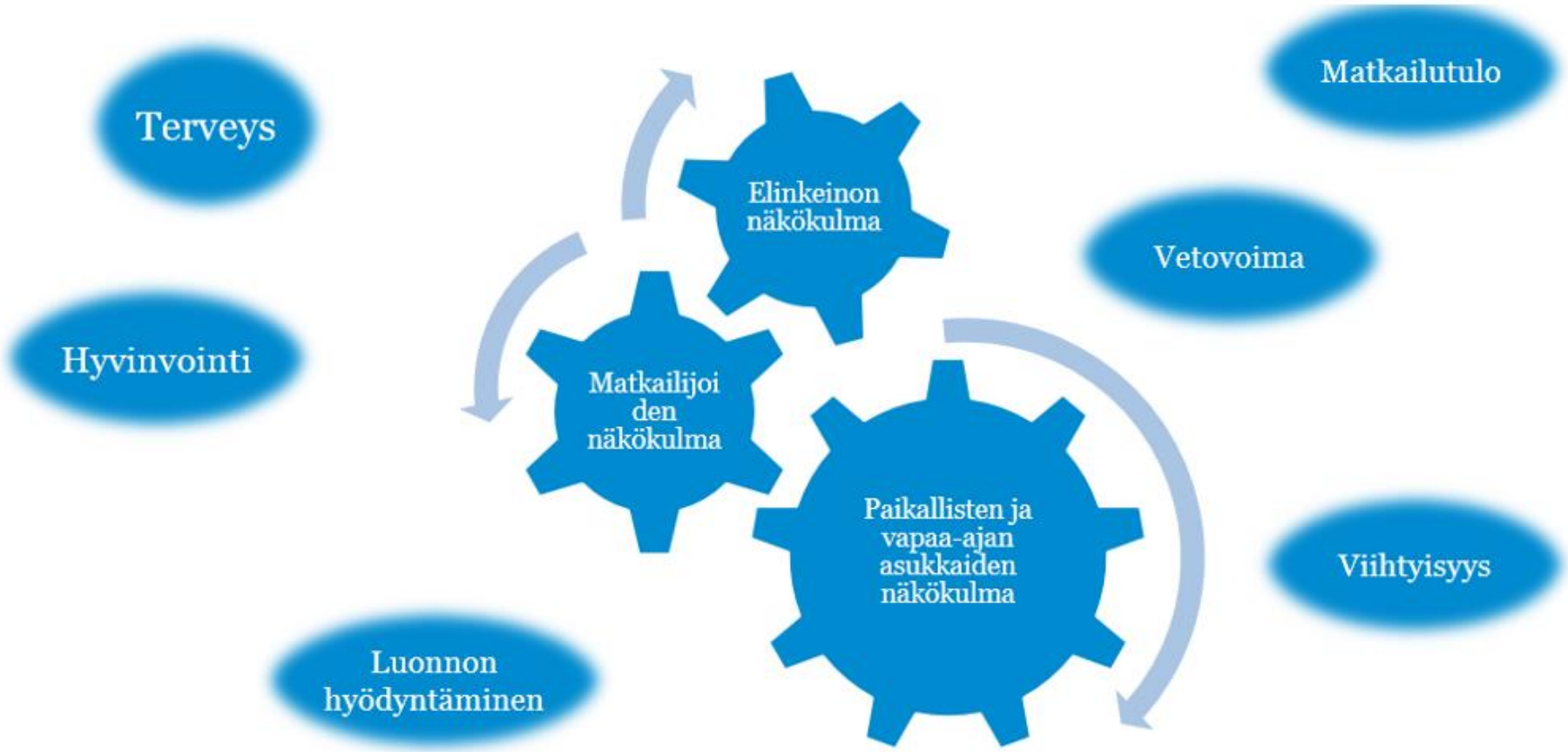

Lähde: OF-Etelä /Pirjo Räsänen

JOKAMIEHENOIKEUDET

http://www.suomenlatu.fi/vaikuta/jokamiehenoikeudet.html

SUOMEN LATU

Jokamiehenoikeudelle on ominaista

- Oikeudet ovat yleisiä, kuuluvat kaikille
- Oikeus ei riipu käyttäjästä
- Oikeus ei riipu käytön tarkoituksesta
- Oikeus ei riipu maanomistajasta tai haltijasta
- Oikeuden käyttämisestä ei tarvitse maksaa mitään
- Ei tarvitse suostumusta tai lupaa

Toiminnan tärkeimmät reunaehdot

- Ei saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa
- Ei voi perustaa pysyvää käyttöoikeutta toisen maahan
- Tilapäiselläkään käyttöoikeudella ei ole turvaa
- Erityiseen käyttöön otetut alueet eivät ole käytettävissä
- Rakenteiden käytöstä määrää omistaja
- Käyttöä ei voi perusteettomasti kieltää

Ulkoilureittien käytön kysymyksiä

Pääsääntöisesti reittejä käytetään jokamiehenoikeudella

- Miksi laduilla kävely on hankala juttu?
- Mitä tarkoittaa, että jotkut lajit aiheuttavat haittaa ja ne voidaan siksi kieltää?
- Miksi koiria ei saa viedä ladulle?
- Maksullisuus?

REITTIEN KÄYTÖSTÄ

SUOMEN LATU

- Reitin tekeminen ohjaa kulutusta ja säästää luontoa
- Kaikkea ei tarvitse ylirakentaa, tehdään reittejä myös maalipensselillä, ei kaivinkoneella –> luontokokemus
- Ennakkoinfo (riittävä ympäristön ja vaativuuden kuvaus)
- Yhteiskäyttöreitit tarvitsevat yhteiskäyttömerkit
- Talvireitti: ei ole luontoliikuntaa jos hiekoitetaan

Sulan maan reitit

- Polkujuoksu ja läskipyörä: vaativa reitti, kivituhka ei käy
- Monet patikkapolut sopivat pyöräilijälle, kokeneelle vaikeatkin
- Aloittelija tarvitsee lisäinfoa siitä, mikä sopii ja mikä ei

Pyöräpolku-hanke:

- http://www.suomenlatu.fi/vaikuta/ulkoiluolosuhteet/ohjeita-ulkoilupaikkojen-rakentamiseen/maastopyoraily.html

Talvi

- Reittejä tarvitsevat lajit:
  - läskipyörä, lumikenkä, talvikävely, koiranulkoilutus, potkukelkka (sopivat samalle)
  - Hiihto (tarvitsee usein oman reitin)

  - Esim. huoltoreitit autiotuville ja latukahviloille usein hyviä reittejä läskipyörille, lumikenkäilijöille ym, koska reittejä ajetaan joka tapauksessa.
  - Monikäyttöisyys palvelee kaikkia.

Taukopaikat

- Reittien tulisi käyttää samoja tulipaikkoja, koska kaikki haluaa kauniille, vetovoimaisille paikoille, pyöräreititkään ei saa jäädä jätemaalle.
- Usein umpinainen metsä, näkemät lyhyitä

Esimerkkejä

- Ylläs ja Syöte: läskipyörä, kävely, lumikenkäily, hiihto: eri lajien reitit lähekkäin, risteävät usein, pidetään hyvänä, vaikka latuja risteää usein
- Raattama: hiihto ja läskipyörä

KIITOS!

SUOMEN LATU